

2024-02-14

Lilla uppslagsverket ST – läkare Allmänmedicin

Lathund för verksamhetschefer

VÅRDVAL ALLMÄNMEDICIN

STUDIEREKTOR NIRODA ALI, UTBILDNINGSSAMORDNARE LALLA GRANATH

Förord

Du som chef är en mycket viktig person i ST-läkarens utbildning och vår gemensamma roll är att se till att ST-läkarna får en bra ST-utbildning. Välutbildade specialister i allmänmedicin garanterar en patientsäker och god vård i primärvården.

Syftet med denna informationsskrift är att ge dig en kortfattad information om specialiseringstjänstgöringen i allmänmedicin och vad det innebär att ha ansvar för ST-läkare på vårdcentralen.

Vi hoppas att den ska vara till hjälp!

Du är alltid välkommen att höra av dig till oss när frågor uppstår.

Kontaktinformation

Studierektor

Niroda Ali

niroda.ali@regionvastmanland.se

021- 11 89 12

Utbildningssamordnare

Helena "Lalla" Granath

helena.granath@regionvastmanland.se

021- 17 45 09

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Vårdval Primärvård, Region Västmanland

Verksamhetschef

Maria Martinsson

maria.martinsson@regionvastmanland.se

021- 11 83 92

Besöksadress:

Västerås Lasarett

Ing 4, Plan 3

Innehåll

Goda råd från din studierektor.....	3
Rekrytering ST - läkare.....	4
Vårdvalsfinansiering	4
Förutsättningar för Vårdvalsfinansiering för ST	5
Månadsrapportering	5
Struktur för god utbildningsmiljö	6
Handledarens uppgift.....	7
Obligatoriska kurser	8
Vetenskapligt Arbete	8
Kvalitets och förbättringsarbete	8
ST-Seminarier	8
Studietid	9
Frånvaro vid sidotjänstgöring.....	9
När ST-läkare riskerar att inte uppnå målen	9
Rutin vid byte av vårdcentral	9
Regionövergripande riktlinjer för ST	9
Bildöversikt ST enligt SOSFS 2015:8 och Integrerad BT – ST enligt HSLFS-FS 2021:8.....	10
Årsöversikt över ST – utbildningen.....	11

Goda råd från din studierektor

1. **Provanställ** - låt den blivande ST-läkaren vikariera under ST-liknande former innan du ansöker om vårdvalsfinansiering för ST-läkaren. Kontakta ST-enheten för att undersöka möjligheten för vårdvalsfinansiering för pre ST. Vårdcentralen och den utsedda handledaren genomför kompetensvärdering under vikariattiden.
2. **Diskutera med studierektor** - innan du utlovar en tilltänkt läkare en ST-tjänst.
3. **Läs ST-överenskommelsen.** Den förtydligar ansvarsfördelningen under ST.
4. **Som chef är du huvudansvarig** - för att din ST-läkare får rätt förutsättningar för sin specialisttjänst.
5. **Utbilda och ta väl hand om dina handledare** - det är nyckeln till god utbildningsmiljö och att bra specialister i allmänmedicin utbildas.
6. **Specialistansökan** - utse tidigt vilken specialist i allmänmedicin utöver huvudhandledaren som ska skriva under specialistansökan när det är dags.
Möjliggör för den specialisten att följa ST-läkarens utveckling genom medsittningar, specialistkollegium samt gärna vara förste reservhandledare vid behov.
Tillgodoräknande av tidigare utbildning avgörs av huvudhandledare tillsammans med verksamhetschef efter en bedömnings- och uppföljningsperiod av kompetensutveckling och uppfyllda delmål.
7. **Uppföljning** - delta i ST-läkarens årsuppföljningsmöte tillsammans med ST-handledaren och ST-läkaren. Lär dig kompetensvärderingsmetoderna så du förstår vad de bedömer.
Instruktion och mallar finns på vår ST-hemsida. Boka regelbundna avstämning enskilt med ST-läkaren för att följa upp kompetens samt upplevd trivsel och arbetsmiljö mm.
8. **Handledar- och ledarskapskompetens** - skapa förutsättningar för att uppfylla dessa delmål.
Låt ST-läkaren skugga dig, låt ST-läkaren hålla i vidareutbildningar för personal, ta ansvar för läkarmöten och handledning av studenter och AT-läkare samt bli en del av vårdteam.
9. **Sidotjänstgöringarna** - måste prioriteras för att din ST-läkare skall bli klar inom stipulerad tid
10. **Individuellt utbildningsprogram** - du är som verksamhetschef ytterst ansvarig för att ST-läkarens utbildningsprogram upprättas inom 6 mån från start samt följs upp och revideras minst en gång årligen.

OBS! Så snart en läkare är intresserad av en ST – tjänst Allmänmedicin så vill vi att hen går in på vår hemsida [ST-läkare i allmänmedicin - Region Västmanland \(regionvastmanland.se\)](http://regionvastmanland.se) och där hämtar och fyller i en intresseanmälan som skickas till:
ST - Allmänmedicin studierektor och utbildningssamordnare.

Rekrytering ST - läkare

Du som verksamhetschef ansvarar för sedvanligt rekryteringsförfarande. Alla som har svensk läkarlegitimation kan söka en ST-tjänst i allmänmedicin. Anställningsavtal skrivs mellan vårdcentralen och ST-läkaren. Verksamhetschefen på vårdcentralen är ansvarig chef.

Vårdval Primärvård rekommenderar följande:

- Den sökande ska ha goda kunskaper i svenska. För anställning som ST-läkare krävs godkänt språktest på lägst C1-nivå som styrks med intyg, alternativt svenska som andraspråk 3 (SVA3) som styrks med kursbetyg. Kravet anges vid eventuell annonsering av ST-tjänsten.
- Kontroll via vanliga referenser. Om kandidaten redan har en ST-tjänst, kontrollera då alltid referenser från dess studierektor.
- Kontrollera att personen har läkarlegitimation och att den inte är indragen. Legitimationen kontrolleras via Socialstyrelsen. 075-247 30 00 eller via mejl hosp@socialstyrelsen.se
- Kontrollera att personen inte har någon anmärkning/belastning hos IVO. För att ta reda på om läkare är under utredning kontaktas: Inspektionen av vård och omsorg (IVO) 010-788 50 00. Eller fyll i ett formulär via IVO's hemsida: [Registratur | IVO.se](https://www.ivo.se/registratur)
- Sökande med tidigare erfarenhet som vill tillgodoräkna det i kommande ST kan inte garanteras sidotjänstgöringar före andra ST-läkare.

Vårdvalsfinansiering

Verksamhetschef ansöker om Vårdvalsfinansiering före anställning av ST-läkare.

Ansökan sker genom kontakt med ST studierektor i Allmänmedicin.

Vårdval administrerar en ekonomisk ersättning till vårdcentralen efter upprättande av avtal mellan Vårdval och vårdcentralen. Vårdval ersätter vårdcentralen med 75 % av en schablonersättning under tjänstgöring på vårdcentralen, och 100% av schablonersättningen under maximalt 20 månader i samband med sidotjänstgöring.

Schablonersättningen regleras i Regelbok Vårdval vårdcentral enligt bilagan "PRISLISTA – PRECICERING AV EKONOMISKA ERSÄTTNINGAR".

Inräknat i ersättningen för ST är också kostanden för en extra kurs per år. Den extra kursen ska motiveras till handledaren och verksamhetschef och ansökas om hos verksamhetschefen i god tid.

Under ST enligt SOSFS 2015:8 kan vårdvalsfinansiering uppbäras maximalt i 60 månader. Under integrerad BT-ST enligt HSLFS-FS 2021:8 kan vårdvalsfinansiering uppbäras under maximalt 24 månader under BT samt maximalt 66 månader för BT och ST sammanlagt. BT-kraven kan uppnås på kortare tid, dock minst sex månader.

Vid eventuell föräldraledighet eller annan oförutsedd längre frånvaro så kan avtalet efter kontakt med ST -enheten förlängas med lika många månader som frånvaron uppgår till.

Förutsättningar för Vårdvalsfinansiering för ST

Den vårdcentral som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ha ett avtal med Vårdval primärvård och uppfylla de krav som ställs i Regelbok Vårdval vårdcentral med tillhörande bilagor. Dimensionering och fördelning av vårdvalsfinansiering utgår från en grundprincip där Vårdcentralen kan beviljas finansiering för en ST och/eller BT-ST per 2 000 listade patienter. Bedömning av finansiering av ytterligare ST görs i varje enskilt fall.

För att erhålla vårdvalsfinansiering med schablonersättning enligt gällande ersättningslista krävs att:

- Vårdcentralen har minst 3 000 listade patienter och har haft en ekonomiskt och verksamhetsmässigt stabil verksamhet i minst två år.
- Vårdcentralen ska visa att man kan säkerställa en god handledning i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om läkarnas specialiseringstjänstgöring. Det innebär bland annat att den huvudansvarige handledaren ska ha bevis om specialistkompetens i allmänmedicin samt ska ha genomgått handledarutbildning. Den huvudansvariga handledaren bör tjänstgöra där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Vårdcentralen kan visa att man kan säkerställa en kontinuerlig bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling med utgångspunkt i målbeskrivningen och det individuella utbildningsprogrammet. Bedömning ska göras av handledaren och verksamhetschefen vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring. Om verksamhetschefen själv inte har ett bevis om specialistkompetens i allmänmedicin ska denne utse en läkare med sådan kompetens för att göra bedömningen.

Det är meriterande om vårdcentralen har fått goda omdömen från utvärderingar av AT-, BT-, ST-läkare och läkarstudenter.

Månadsrapportering

Senast den 10:e i månaden efter tjänstgöringsmånad ska ett månadsrapporteringsunderlag vara ST-enheten på Vårdval tillhanda. Detta för att säkerställa att rätt ersättning utgår till respektive vårdcentral. Avbruten ST-tjänstgöring eller tjänstledighet meddelas Vårdval så snart som möjligt.

Frånvaro längre än 10 arbetsdagar på grund av sjukdom, VAB eller dylikt ska även anmälas på Månadsrapporten som skickas varje månad till utbildningssamordnare på Vårdval.

Struktur för god utbildningsmiljö

ST-läkaren bör ha en huvudhandledare som har sin huvudtjänstgöring på vårdcentralen.

Handledaren ska ha genomgått handledarutbildning för handledning av ST-läkare eller ska vid första erbjudna tillfälle genomgå utbildningen. Handledaren ska också delta i den fortbildning för handledare som ordnas inom Region Västmanland.

Handledaren ska ha avsatt schemalagd handledartid för ST-läkaren. Handledningen utformas utifrån gällande målbeskrivning.

ST-läkaren skall ha god och kontinuerlig tillgång till medicinsk instruktion i det kliniska vardagsarbetet, vilket kan med fördel fås av andra specialister på vårdcentralen.

Möjlighet skall finnas för ST-läkaren att följa en patient över tid genom exempelvis egen lista som ökas succesivt under ST.

Vårdcentralens personal ska vara medveten om och respektera de villkor som gäller för ST-läkarens tjänstgöring och utbildning.

ST-läkaren ska ha avsatt tid för att delta i föreskriven utbildning för ST-läkare både lokalt och nationellt. Här ingår obligatoriska och valfria kurser, ST-seminarier och andra utbildningsdagar.

ST-läkaren skall ha avsatt tid för planering och egen kompetensutveckling motsvarande minst två timmar/vecka.

ST-läkaren ska ha avsatt tid för eget vetenskapligt arbete enligt aktuell målbeskrivning för ST-läkare i allmänmedicin.

Uppföljning av ST-läkarens kompetensutveckling skall ske och dokumenteras regelbundet i samråd med handledare och rapporteras regelbundet till verksamhetschefen och årligen till studierektor i samband med årsuppföljningen.

ST-läkare ska årligen ha utvecklingssamtal med verksamhetschefen på den vårdcentral där vederbörande har sin anställning.

Förändringar som kan påverka vårdcentralens utbildningskvalitet ska meddelas omgående till studierektor

Handledarens uppgift

Handledarens huvuduppgifter är att:

- Stödja och vägleda under hela ST-tiden
- Tillsammans med ST-läkaren upprätta och revidera utbildningsprogram
- Genom medsittning och/ eller videoinspelade patientmöten aktivt stödja och värdera ST läkarens kompetensutveckling vid minst 4 tillfällen per år och vid minst två tillfällen under ST-tiden göra specialistkollegium. Därutöver regelbundet använda andra kompetensvärderande metoder i enlighet med Regions riktlinjer för ST
- Vid behov upprätta handlingsplan om en ST – läkare riskerar att inte uppnå kompetenskraven.
- Intyga uppnådd kompetens

Sedan länge har det varit tradition att handledning i primärvården sker med 1 timme per vecka. Med nyare målbeskrivningar, som innebär utökad uppdrag till handledaren framför allt kring fortlöpande och formaliserade bedömningar, så framkommer ofta att det är svårt för handledarna att klara uppdraget på den gamla tidsramen.

En timme per vecka rutinmässigt är en minimitid. Om det är att förvänta, att ett väl utfört handledaruppdrag inte ryms på den tiden så behövs mer tid för handledning. Till exempel vid bedömningar, för detta finns olika modeller och olika lösningar för att nå målet.

En modell som ter sig ha utfallit väl, där det genomförts, är att schemamässigt avsätta 1,5 timme varje vecka. Då sker handledning som vanligt i en timme. Halvtimmen efter kan av ST-läkaren användas för administration kring fall som varit uppe och handledaren kan använda halvtimmen efter till reflektion, egen fördjupning, planering av nästa handledning och kompetensbedömningstillfälle, dokumentation etcetera.

Medsittning är lättare att få till i praktiken om det i schemat finns 1,5 timme.

Det finns situationer där handledningen behöver utökas eller intensifieras ytterligare för att målen ska kunna nås.

Utökad tid kan även användas till:

Grupphandledning till exempel en gång per månad, genomgång av utbildningsplan, utökad kompetensbedömning, genomgång av ST-utbildningens delmål några gånger per år, enskilt eller i grupp samt planering inför handledning och kompetensbedömning.

Obligatoriska kurser

ST-läkaren anmäler sig till obligatoriska kurser i samråd med sin handledare och verksamhetschef. Kurserna går 1–2 gånger per år. Vissa kurser har förberedelsemoment därför är det viktigt att verksamhetschef attesterar godkända ansökningar till kurser på Kompetensplatsen i god tid.

Vetenskapligt Arbete

ST-läkare ska göra ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.

Arbetet bör påbörjas under **första halvan av ST**.

Det individuella vetenskapliga arbetet kan omfatta cirka 4 och i undantagsfall upp mot 10 veckor vilket inkluderar utbildningen Vetenskapsmetodik och tid avsatt för projektplan.

Ämne diskuteras med huvudhandledare innan kontakt med **vetenskapliga handledare**.

Tidsåtgången för vetenskapligt arbete bestäms efter en godkänd projektplan och tid avsätts för arbetet, detta görs i samråd med verksamhetschefen och den vetenskapliga handledaren innan arbetet påbörjas.

Kvalitets och förbättringsarbete

Är obligatoriskt under ST. Syftet med detta arbete är att ST-läkaren ska ta en aktiv del i verksamhetens kontinuerliga förbättrings- utvecklings- och patientsäkerhetsarbete.

Utformning och genomförande av detta arbete sker i samråd med huvudansvarig handledare samt verksamhetschef. Kvalitetsarbetet behöver inte vara individuellt, utan kan genomföras som del i arbetsgrupp, tillsammans med andra ST-läkare eller med andra yrkeskategorier.

Tidsåtgången och dess fördelning varierar beroende på utvecklingsarbetets art men det beräknas ta minst ca 2 veckor för ett adekvat arbete.

ST-Seminarier

ST – seminarierna är obligatoriska och anordnas varannan onsdag på eftermiddagen.

Frånvaro i samband med ST-seminarier ska anmälas till verksamhetschef och ST studierektor.

Studietid

Utgör minst 2 timmar per vecka/heltidsarbete.

Här ingår att:

- planering av tjänstgöringen (skriva och uppdatera utbildningsplanen)
- ta kontakt med kliniker för sidotjänstgöring
- ansökan till kurser
- fördjupningsstudier
- förberedelser och efterarbete för handledningssamtal
- planering/inläsning inför Journal Clubs
- förberedelser för kvalitetsarbete och vetenskapligt arbete
- dokumentation av uppnådda kompetenser (fortlöpande och inför årsrapport)
- läsa och besvara mejl

Frånvaro vid sidotjänstgöring

Frånvaro under sidotjänstgöring ska meddelas av ST-läkare till både kliniken och sin verksamhetschef vid frånvaro pga. sjukdom, VAB eller dylikt. Klinikerna ansvarar inte för uppföljning av in- och utstämpling, utan ST-läkaren planerar med sin verksamhetschef hur det ska hanteras under sidotjänstgöringen. ST-läkaren ska höra av sig till respektive klinikchef i förväg vid eventuellt risk för övertidsarbete i samband med sidotjänstgöringen. Ersättning för övertidsarbete tas ut på respektive klinik.

När ST-läkare riskerar att inte uppnå målen

Kompetensbrister ska uppmärksammas och dokumenteras så tidigt som möjligt av huvudansvarig handledare och verksamhetschef. Instruktion och mall för handlingsplan finns på ST-hemsidan.

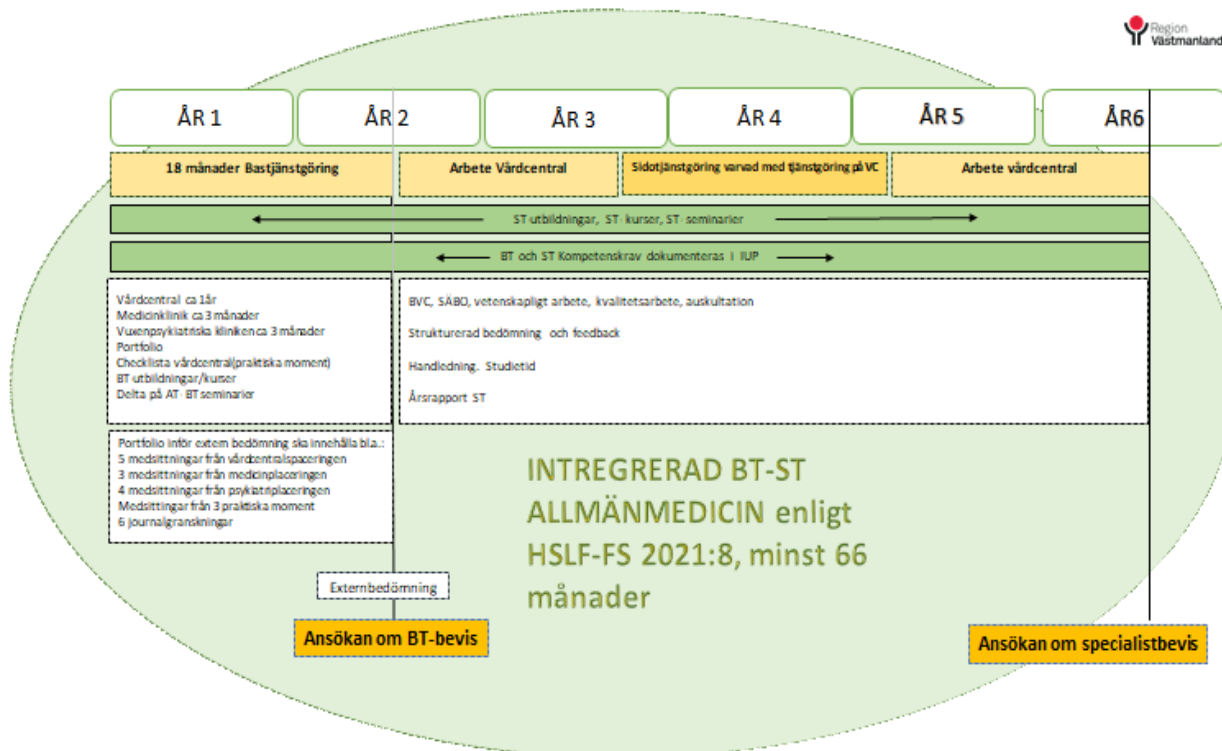
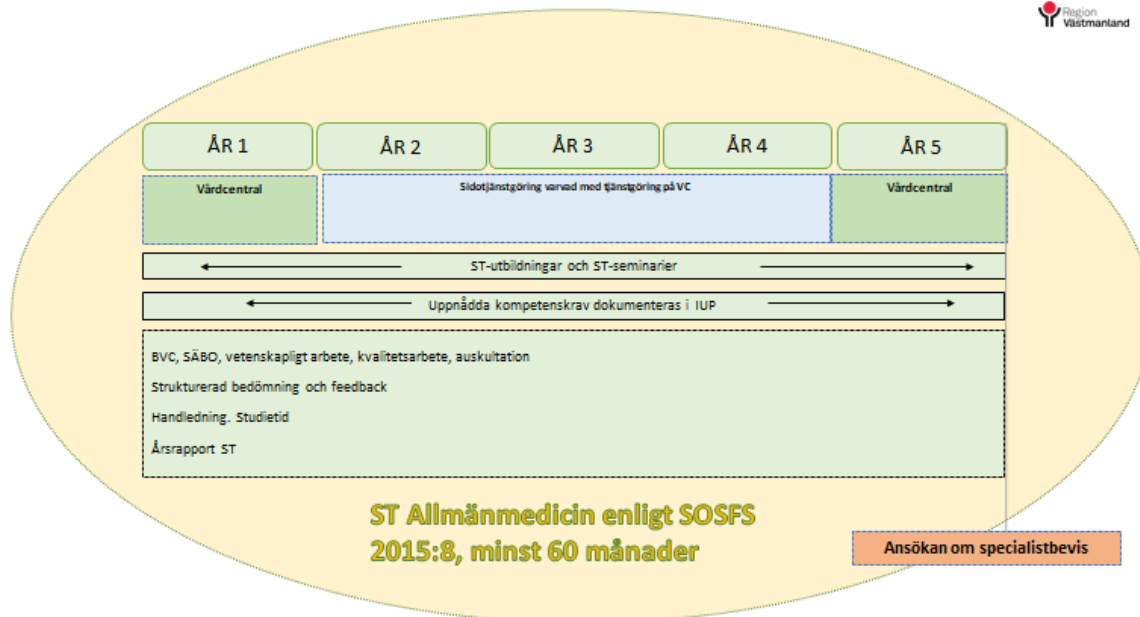
Rutin vid byte av vårdcentral

Utförlig information finns i Riktlinjer ST Allmänmedicin instruktion nr...

Regionövergripande riktlinjer för ST

Finns i Centuri dok. nummer 28581

Bildöversikt ST enligt SOSFS 2015:8 och Integrerad BT – ST enligt HSLFS-FS 2021:8

Årsöversikt över ST – utbildningen

År 1	• Sammanhängande tjänstgöring på VC • Planering med handledare och verksamhetschef • ST-överenskommelse • Startseminarium/ planering sidotjänstgöring och IUP inom 6 månader • Årsuppföljning • Bedömning med feedback genom: - Medsittning/sit-in 4–6 gånger/år - Bedömning 360 grader alt ST-kollegium - Journalgenomgång några gånger/månad. - Föreläsning med feedback		År 1–2	Obligatoriska Kurser • Försäkringsmedicin för ST Allmänmedicin, rehab och psykiatri • Konsultationskurs för ST Allmänmedicin • Hälso- och sjukvårdens organisation • Juridik för alla ST oavsett specialitet • Juridik för Allmänmedicin • Läkemedel Aktiviteter: Auskultation med olika professioner på vårdcentralen och bekanta sig med samverkansdokument med sekundärvården.
År 2	• Sidotjänstgöringar med hemvårdarperioder • Ev. anmäl till Mitt i ST. • Årsuppföljning • Bedömning med feedback genom: - Medsittning/sit-in 4–6 gånger/år - Bedömning 360 grader alt ST-kollegium - Journalgenomgång några gånger/månad. • Föreläsning med feedback		År 2–3	Obligatoriska kurser • Vetenskapsmetodik • Kommunikation och pedagogik • Etik, mångfald och jämlikhet Aktiviteter: vetenskapligt arbete, kvalitets- och utvecklingsarbete, leda andra yrkesprofessioner på vårdcentralen. Auskultation: Smärt rehab, Sårcentrum, Ungdomsmottagning
År 3	• Sidotjänstgöringar med hemvårdarperioder • Delta i planerad Mitt i ST. • Årsuppföljning • Bedömning med feedback genom: - Medsittning/sit-in 4–6 gånger/år - Bedömning 360 grader alt ST-kollegium - Journalgenomgång några gånger/månad. - Föreläsning med feedback		År 2–5	Obligatoriska Kurser • Barnhälsovård Allmänmedicin • Palliativ vård • Medarbetarskap och ledarskap • Handledarutbildning för läkare som ska handla AT- och BT-läkare Aktiviteter: Tjänstgöring på SÄBO och BVC, tjänstgöring på Journmottagning (med handledning), hembesök, palliativ vård i hemmet, kontakt med hemsjukvården, myndighetsuppdrag (samarbetet med FK, olika intyg, Smittskydd mm) Auskultation: Palliativa enheten och Ögonmottagning med flera
År 4	• Sidotjänstgöringar med hemvårdarperioder • Ansök till specialistexamen (frivillig) • Årsuppföljning • Bedömning med feedback genom: - Medsittning/sit-in 4–6 gånger/år - Bedömning 360 grader alt ST-kollegium - Journalgenomgång några gånger/månad. - Föreläsning med feedback		Obligatoriska Kurser • Allmänmedicinskt arbetssätt • Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete Aktiviteter: Växla arbetstempo, handla AT-läkare och studenter under handledning.	
År 5(6)	• Sammanhängande tjänstgöring på VC • Bedömning med feedback genom: - Medsittning/sit-in 4–6 gånger/år - Bedömning 360 grader alt ST-kollegium - Journalgenomgång några gånger/månad. - Föreläsning med feedback Avslutningssamtal med handledare, verksamhetschef och ev. studierektor			